Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи
Науково-дослідний центр педагогічного краєзнавства подвійного підпорядкування НАПН України та МОН України
Відділення філософії освіти, загальної та дошкільної педагогіки Рівненський державний гуманітарний університет
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради
Управління праці та соціального захисту населення Уманської міської ради

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

(20 листопада 2025 р.)

Умань

УДК 37.013.42+364.4(06)

А43

Редакційна колегія:

Коляда Наталія, докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Кравченко Оксана, докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Карпич Ірина, кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Моргай Лілія, докторка філософії, доцентка, доцентка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Рекомендовано до друку
вченою радою факультету соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 4 від 13 листопада 2025 року)

Актуальні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. м. Умань, 20 лист. 2025 р. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Рівненський держ. гуманіт. ун-т [та ін.] ; [ред. кол.: Коляда Н., Кравченко О. [та ін.]. – Умань : Візаві, 2025. – 308 с.

А43

До збірника увійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи», яка відбулася 20 листопада 2025 р. в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини.

УДК 37.013.42+364.4(06)

© Уманський державний
педагогічний університет
імені Павла Тичини, 2025

ЗМІСТ

АЛБУЛ Ірина	*СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ (М'ЯКИХ) НАВИЧОК*	**8**
АРТИМОВИЧ Василь	*ПОНЯТТЯ АДАПТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У ВІТЧИЗНЯНИХ І ЗАРУБІЖНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ*	**11**
БАЛДИНЮК Олена	*ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ФАКТОР ПРОФІЛАКТИКИ САМОТНОСТІ СЕРЕД ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ*	**14**
БАРЧУК Олена	*СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД ТА ПІДТРИМКА СІМЕЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ*	**17**
БЕЗДІТНИЙ Юрій	*ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНІ ЦЕНТРИ В УКРАЇНІ*	**20**
БЄЛІНСЬКА Анна	*СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД СТУДЕНТІВ-ВІЙСЬКОВИХ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ОСВІТУ, В АКАДЕМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ*	**23**
БЕНЕЦЬКИЙ Сергій	*ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЛІДЕРА ЗАСОБАМИ МОЛОДІЖНОЇ РОБОТИ*	**27**
БЕРЕЗАН Валентина	*ВИКЛИКИ СВІТУ BANI ПЕРЕД СОЦІАЛЬНОЮ РОБОТОЮ СВІТУ VUCA: НОВА ПАРАДИГМА ДОПОМОГИ І ПІДТРИМКИ*	**31**
БОЙКО Анна	*ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА У ЦЕНТРІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ*	**37**
БОЙКО Ольга	*АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГОСТАНУ*	**40**
ВЕРНЮК Юлія	*РОЗВИТОК СЕНСОРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В УКРАЇНІ*	**44**
ВОЙТЕНКО Андрій	*ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ*	**47**
ВОЙТОВСЬКА Алла, МАКОВСЬКИЙ Богдан	*ОСВІТНІЙ АСПЕКТ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ: РЕФОРМУВАННЯ ПОСЛУГ І ПІДТРИМКА ВЕТЕРАНІВ*	**51**
ГАСАНОВА Лейла	*РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНИХ НАВИЧОК УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ПЕРІОДУ*	**55**
ГНАТЮК Віра	*ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ: ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВИЩА ЖІНОК У ВІЙСЬКОВІЙ СФЕРІ*	**59**
ГОНЧАР Інна	*ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВОЛОНТЕРСЬКИХ ТА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ*	**61**
ГОНЧАРУК Катерина	*СУПЕРВІЗІЯ ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ*	**65**
ГРАБОВИЙ Веніамін	*СОЦІАЛЬНІ ПРОЄКТИ, ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОСИЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ*	**68**
ГРИГОРЯН Нарик	*ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАЛЬНОЇ НЕУСПІШНОСТІ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВІЙНИ: ДІАГНОСТИКА І ПІДТРИМКА*	**72**
ГРИЦАЙ Юлія	*СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УМОВАХ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО ДИТЯЧОГО БУДИНКУ-ІНТЕРНАТУ*	**75**

МЕЛЬНИК Тетяна	*ЗАКЛАДИ ОСВІТИ ЯК СЕРЕДОВИЩЕ ДОПОМОГИ СТУДЕНТАМ З ЧИСЛА ВПО*	**78**
ГУЩИНА Ірина, ТИНКОВА Ганна	*СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ У НІМЕЧЧИНІ*	**81**
ДАНИЛЕНКО Володимир	*АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ*	**84**
ДЗИГОВСЬКИЙ Андрій	*ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЗА УЧАСТІ ЛЮДЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ*	**87**
ДРАБОВИЧ Артем	*СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ В УМОВАХ ПРИВАТНОГО ПАНСІОНАТУ*	**91**
ДУБОСАРУ Віолетта	*РОЛЬ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ВОЛОНТЕРСТВА ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ*	**95**
ДЬЯКОВА Вікторія	*ВИКОРИСТАННЯ АРТ-ТЕРАПІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТУ У СУЧАСНІЙ СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ*	**99**
ЗАПАДНЮК Ангеліна	*ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ*	**102**
ЗАРЕМБА Денис	*РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК У СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ПОЗАУДИТОРНОЇ РОБОТИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ*	**105**
ЗЕЛЕНЕНЬКА Людмила	*СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЗАЛУЧЕННЯ МОЛОДІ ДО ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ*	**108**
ЗЕРНОВА Олена	*ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ*	**111**
ІЛЬЄВА Катерина	*ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ*	**114**
ІСАЧЕНКО Вікторія, ЗАВАЛКО Влад	*ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ОСОБАМИ, ЯКІ ПЕРЕЖИЛИ ТРАВМАТИЧНИЙ ДОСВІД*	**117**
КАРПИЧ Ірина	*СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ*	**120**
КАЧАЛОВ Максим	*ДІТИ, ЯКІ ЗАЛИШИЛИСЯ БЕЗ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ, ЯК ОБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ*	**122**
КВАШУК Віталій	*ДИСТАНЦІЙНА ТА ЗМІШАНА ОСВІТА В УМОВАХ ВІЙНИ: ЦИФРОВІ ВИКЛИКИ Й ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА ВЕТЕРАНІВ*	**125**
КОЗІЙ Наталія	*ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ДІТЕЙ-СИРІТ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ*	**128**
КОРНІЄНКО В'ячеслав	*ВІЙНА ЯК ПРОВІДНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ*	**133**
КОРОЙ Катерина	*ПОНЯТТЯ БУЛІНГУ ТА КЛЮЧОВІ ПІДХОДИ ДО ЙОГО ВИВЧЕННЯ*	**136**
КОТЛОМАНІТОВА Галина	*ФЕЛТ-ТЕРАПІЯ У СОЦІАЛЬНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ УРАЗЛИВИХ КАТЕГОРІЙ*	**139**
КОЧУБЕЙ Тетяна	*ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В УКРАЇНІ*	**142**
КОЧУБЕЙ Тетяна	*ПОТЕБНЯ ОЛЕКСАНДР ОПАНАСОВИЧ – ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПЕДАГОГ ТА МОВОЗНАВЕЦЬ*	**149**
КОЛЯДА Наталія	*КАНІСТЕРАПІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕТОД СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ*	**152**

КРАВЧЕНКО Оксана	***ЗАКОНОДАВЧІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ КАНІСТЕРАПІЇ ЯК МЕТОДУ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ***	**156**
КРЕЧИК Олена	***СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ,***	**159**

	ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ТА УКРАЇНЦІВ ЗА КОРДОНОМ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ВІЙНИ	
ЛЕВЧЕНКО Наталія	*РОЛЬ ТА ФУНКЦІЇ КАР'ЄРНИХ РАДНИКІВ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ МОЛОДІ*	**163**
ЛИТВИН Наталія	*ГЕНДЕРНИЙ АУДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ: ДОСВІД ДОСЛІДЖЕННЯ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ ЛЬВІВЩИНИ*	**167**
ЛІСНЯК Олександр	*ЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ У ПРОЦЕСІ АДАПТАЦІЇ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ*	**171**
ЛОГВІНЕНКО Діана	*ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ФАХІВЦІВ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ*	**173**
ЛЮБЧЕНКО Аліна	*РОЄНКО СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ОСОБАМИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ*	**177**
ЛЯННА Олена	*ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА В РЕАБІЛІТАЦІЙНОМУ ЗАКЛАДІ*	**181**
МАЗУРЕНКО Вікторія	*РОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ У СОЦІАЛЬНІЙ АДАПТАЦІЇ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ*	**184**
МАКОГОНЕНКО Марина	*СОЦІАЛЬНА РОБОТА У ШВЕЙЦАРІЇ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ВИКЛИКИ*	**187**
МАТРОС Ольга	*ЕВОЛЮЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДУМКИ В ІСТОРІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ*	**190**
МЕЛЬНИК Людмила	*ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ*	**194**
МОРГАЙ Лілія	*СОЦІАЛЬНА РОБОТА ЯК СКЛАДОВА КОРПОРАТИВНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА*	**196**
ОЛАР Андрій	*ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В ДІЯЛЬНОСТІ РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ*	**199**
ПАВЛЕНКО Сергій	*СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ*	**203**
ПАНЧЕНКО Роман	*ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ*	**206**
ПАШКОВСЬКА Оксана	*СОЦІАЛЬНА РОБОТА У ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ*	**213**
МАНУЙЛОВА Тетяна	*ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОСЛУГИ ПЕРСОНАЛЬНОГО ПОМІЧНИКА В РОЗВИНЕНИХ КРАЇНАХ ЄВРОПИ*	**216**
ПЕДОРЕНКО Наталія	*СУБ'ЄКТИ СОЦІАЛЬНИХ ЗАХОДІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ*	**219**
ПІВЕНЬ Людмила	*ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК*	**224**
ПІДВАЛЬНА Юлія	*СОЦІАЛЬНА ГЕРОНТОЛОГІЯ І ЗДОРОВЕ СТАРІННЯ: ПРОФІЛАКТИЧНІ АСПЕКТИ ТА ПРОСВІТНИЦЬКА РОБОТА*	**226**
ПОЛАТА Ірина	*ДІТИ, ЯКІ ЗАЛИШИЛИСЯ БЕЗ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ, ЯК ОБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ*	**230**

ПОЛЄХІНА Вікторія, ОВСЮЧЕНКО Юлія	***СОЦІАЛЬНА ІНКЛЮЗІЯ ТА ПІДТРИМКА РОДИН, ЩО ВИХОВУЮТЬ ДІТЕЙ З МЕНТАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ***	**233**
ПОНОМАРЕНКО	***СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ В***	**236**

Алла	*ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ В УКРАЇНІ*	
РОЄНКО Світлана	*ПРО ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ*	**240**
СИНИЦЯ Яна	*РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА*	**243**
СИНЯВСЬКА Влада	*МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА*	**247**
СІЧКАР Олег	*ЛЮДИ З ІНВАЛІДНІСТЮ ЯК СОЦІАЛЬНА ГРУПА: СТЕРЕОТИПИ ТА БАР'ЄРИ*	**249**
СОЗОНОВ Сергій	*ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ*	**253**
СТЕПОВА Інна	*ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ*	**255**
ТАБАЧЕНКО Сергій	*СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МІЖОСОБИСТІСНОГО КОНФЛІКТУ СЕРЕД ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ*	**258**
ТАРАСЮК Олег	*ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ОСОБИСТОСТІ*	**260**
ТЄРЬОШИН Вадим	*ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ВРАЗЛИВИМИ ГРУПАМИ НАСЕЛЕННЯ У СФЕРІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я*	**265**
ТРОФИМОВА Владислава	*ДО ПИТАННЯ ПРО ПІДГОТОВКУ СУЧАСНИХ ФАХІВЦІВ З СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ*	**268**
ФЕДОРОВ Михайло	*ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ*	**272**
ФРЕЙ Олександр	*ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЄКТУВАННЯ*	**275**
ЧЕРНИШ Вероніка	*СУПРОВІД ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ*	**278**
ШВЕД Оксана	*СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ОСОБАМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ*	**281**
ШЕВЧЕНКО В'ячеслав	*БАГАТОДІТНІ СІМ'Ї В УКРАЇНІ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПІДТРИМКА*	**284**
ШЕВЧУК Оксана	*РОЗВИТОК САМОРЕФЛЕКСІЇ ТА САМОКОНТРОЛЮ ЯК ЗАСІБ ДОСЯГНЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО УСПІХУ*	**287**
ШМЕРЧУК Віталій	*СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З МОЛОДДЮ*	**289**
ШТОМПЕЛЬ Костянтин	*КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА: ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ*	**392**
ЮРКОВА Тетяна	*ФОРМИ ТА МЕТОДИ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА У СПРИЯННІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ УЧНІВ*	

Юлія ВЕРНЮК,
здобувачка вищої освіти ОС «бакалавр» факультету соціальної та психологічної освіти, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Науковий керівник: Лілія МОРГАЙ, докторка філософії, доцентка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

РОЗВИТОК СЕНСОРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах зростає увага до проблеми сенсорної інтеграції як важливого аспекту розвитку, навчання та соціалізації людини. Сенсорна інтеграція – це процес, за допомогою якого мозок сприймає, обробляє та узгоджує інформацію, що надходить від органів чуття, забезпечуючи ефективну взаємодію людини з навколишнім світом.

В Україні інтерес до цієї проблематики активізувався протягом останніх десятиліть у зв‘язку з розвитком інклюзивної освіти, зростанням кількості дітей з порушеннями психофізичного розвитку, а також потребою у впровадженні сучасних реабілітаційних підходів.

Розвиток сенсорної інтеграції в Україні охоплює кілька напрямів, а саме наукове дослідження механізмів сенсорної обробки, підготовку фахівців, впровадження терапевтичних методик у практику роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, а також створення спеціалізованих центрів сенсорного розвитку. Важливою є міждисциплінарна співпраця педагогів, психологів, ерготерапевтів і фізичних реабілітологів, що сприяє підвищенню ефективності роботи з дітьми, які мають труднощі у сенсорному сприйнятті [1].

Одним із науково обґрунтованих і ефективних напрямів підтримки осіб з особливими освітніми потребами є метод сенсорної інтеграції, розроблений американською ерготерапевткою Анною Джин Айрес (Anna Jean Ayres) у 1950-х

роках. У межах її концепції сенсорна інтеграція визначається як нейрофізіологічний процес організації та упорядкування сенсорних стимулів, що надходять до центральної нервової системи через різні аналізаторні системи (зорову, слухову, тактильну, вестибулярну, пропріоцептивну тощо). Отримана інформація інтегрується мозком і використовується для побудови адекватних адаптивних реакцій на зовнішні подразники, що забезпечує ефективне функціонування людини у навколишньому середовищі [2].

Розвиток підходів сенсорної інтеграції в Україні став можливим завдяки діяльності окремих фахівців, які адаптували та впровадили міжнародний досвід у сфері ерготерапії, нейропсихології та корекційної педагогіки. Активізація інтересу до даного напряму зумовлена зростанням суспільного запиту на інклюзивну освіту, впровадженням інноваційних реабілітаційних технологій та необхідністю ефективної підтримки дітей з порушеннями розвитку [1].

Застосування методу сенсорної інтеграції демонструє високу ефективність у роботі з дітьми, які мають розлади аутистичного спектра (РАС), синдром дефіциту уваги та гіперактивності (СДУГ), а також інші нейропсихологічні порушення розвитку. Як зазначають вітчизняні дослідниці О. Кіпаренко та Ю. Вакуленко, основна мета сенсорної інтеграції полягає не у формуванні окремих рухових або когнітивних навичок, а у створенні так званого «саме-правильного виклику», оптимального сенсорного середовища, що стимулює нейронну активність та сприяє формуванню адаптивних моделей поведінки [3, 4].

Практична реалізація методу здійснюється у спеціально обладнаних сенсорних кімнатах, оснащених підвісними конструкціями, гамаками, килимами, батунами, балансувальними платформами тощо. Такі умови забезпечують безпечний і контрольований простір, у якому дитина має змогу активно взаємодіяти з навколишнім середовищем. Методологічною основою є ігрова діяльність, що ініціюється дитиною, проте спрямовується та структурується терапевтом. Такий підхід сприяє розвитку внутрішньої

мотивації, формуванню сенсомоторної координації та стимулює нейропластичність мозку, забезпечуючи цілісний розвиток дитини.

Отже, розвиток сенсорної інтеграції в Україні є важливим і перспективним напрямом у системі інклюзивної освіти, психологічної та соціальної реабілітації. Метод сенсорної інтеграції, науково обґрунтований у працях Анни Джин Айрес, довів свою ефективність у гармонізації сенсомоторного розвитку, формуванні адаптивної поведінки та підвищенні якості життя дітей із порушеннями психофізичного розвитку.

Вітчизняний досвід засвідчує, що впровадження цього підходу потребує не лише створення належних матеріально-технічних умов, але й підготовки висококваліфікованих фахівців, здатних працювати в міждисциплінарних командах. Застосування принципів сенсорної інтеграції у практиці українських освітніх та реабілітаційних закладів сприяє реалізації концепції інклюзивного суспільства, орієнтованого на підтримку, розвиток і соціалізацію кожної дитини відповідно до її індивідуальних потреб і можливостей.

Подальше поширення і наукове осмислення сенсорної інтеграції в Україні має стати пріоритетом сучасної педагогічної, психологічної та реабілітаційної науки, оскільки воно відкриває нові можливості для забезпечення цілісного розвитку особистості в умовах інклюзивного середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агафонова С. В. Значення ігрової діяльності у розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями. URL : https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/9d2c3039-6cba-4267-970d-834a197941a4/content (дата звернення 19.10.2025).

2. Айрес Д. Дитина і сенсорна інтеграція. Розуміння прихованих проблем розвитку. URL : https://ridmi.com.ua/product/dytyna-i-sensorna-integratsiya (дата звернення 17.10.2025).

3. Вакуленко, Ю. В. Сенсомоторний розвиток дітей з аутизмом. URL : http://tpsp-journal.kpu.zp.ua/archive/6_2019/part_1/23.pdf (дата звернення 17.10.2025).

4. Кіпаренко О. Сенсорна інтеграція як метод корекції розладів у дітей. URL : https://journals.uran.ua/index.php/2227-6246/article/view/206863 (дата звернення 17.10.2025).

5. Олійник Г. Особливості соціалізації дітей з особливими потребами у сучасному українському суспільстві. URL : https://op.ua/pedclass/naukova-stattya/osoblivosti-socializaciyi-ditey-z-osoblivimi-potrebami-u-suchasnomu-ukrayinskomu-suspilstvi (дата звернення 17.10.2025).